

ÖZET

BİLİMİN TOPLUMSAL İŞLEVİ AÇISINDAN BİLİM TARİHİNİN YENİDEN İNŞASI: JOHN D. BERNAL

Özlem AKKUŞ

Yüksek Lisans Tezi, Felsefe Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Cengiz İskender ÖZKAN

2015, 101 sayfa

Çağdaş bilim felsefesinde bilimin ne olduğuna ilişkin yürütülen tartışmalar 20. yüzyıl başlarına kadar hep bilimsel bilginin neliği, bilimsellik ölçütü ya da sınırkoyma sorunu üzerine yapılmış ve bilimin ne için olduğuna veya yapılması gerektiğine ilişkin olarak bir şeyler söylenmemiştir. Bu çalışma bu problemi ele almak amacıyla.

Çalışmanın birinci bölümünde bilim felsefesinde Sınırkoyma sorunu bağlamında büyük düşünürlerden Popper, Kuhn, Feyerabend ve Lakatos'un düşünceleri ele alınmıştır. Bu bağlamda bilim ile sahte-bilim arasında çizilen sınıra ilişkin görüşler ortaya konulmuştur.

Çalışmanın ikinci bölümünde bilimin antik, orta ve modern çağdaki yeri ile 20. yüzyılda insanın ve toplumun yaşadığı sorunlarla ilişkisi John Desmond Bernal'in düşünceleri ile paralel olarak incelenmiştir. Bu bağlamda Bernal'in perspektifinden bilimin ne için yapılması gerektiği belirtilmek suretiyle anlamı değeri ve insan ile toplum için önemi ortaya konulmuştur.

Sonuç olarak, yapılan çalışmada Bernal'in de öngördüğü gibi, bilimin insan ve toplum için yıkıcı değil yapıcı, onarıcı, kurtarıcı olması ve bilim ile insanın diğer değerleri arasındaki bağın hiçbir zaman koparılmaması gerektiği vurgulanmıştır.

ANAHTAR SÖZCÜKLER: Bilim, insan, ölçüt, sınırkoyma, toplum.